

Sentència de Dani Alves: Llums i Ombres de la Justícia Espanyola

Per Caroline Lauk y Mariona Nogueras

Els Fets del Cas:

La nit del 30 al 31 de desembre de 2022, es van produir uns fets que van portar a la condemna del futbolista Dani Alves per un delicte d'agressió sexual. La cronologia i els esdeveniments d'aquella nit són clau per entendre les bases legals de la sentència.

Inicialment, Alves estava a les Illes Canàries amb la seva esposa, però va viatjar a Barcelona el mateix dia 30 de desembre. A Barcelona, es va trobar amb un amic i posteriorment es van dirigir a la discoteca Sutton, on es van acomodar en un reservat habitual.

La víctima, una jove de 23 anys, va arribar a la discoteca més tard aquella nit juntament amb la seva cosina i una amiga. Després d'una invitació inicial rebutjada i posteriorment acceptada, es van unir al reservat d'Alves i el seu amic. Segons informes, en aquest entorn, Alves va tenir un comportament inadequat cap a la jove, que va culminar en portar-la a un espai aïllat dins del local.

Segons el relat de la víctima, un cop aïllats, Alves va cometre actes que constitueixen agressió sexual, incloent contacte no consentit i violència física. La víctima va relatar haver estat obligada a participar en actes sexuals sense el seu consentiment i sofrir agressions físiques durant l'incident.

Després d'aquest succés, la víctima va abandonar la discoteca i va exposar els fets a les autoritats de seguretat del local, la qual cosa va desencadenar en la intervenció per part de la policia i la posterior atenció mèdica especialitzada per a víctimes d'agressió sexual a l'Hospital Clínic de Barcelona.

Aquest cas planteja diverses qüestions legals importants. La sentència contra Alves es basa en l'evidència recopilada durant la investigació, incloent testimonis i proves forenses. La seva defensa va argumentar que els actes van ser consentits, una afirmació que va ser rebutjada pel tribunal basant-se en l'evidència presentada per l'acusació

Aquest incident posa de manifest la importància de tenir evidències en casos d'agressió sexual, la interpretació legal del consentiment i la responsabilitat de les figures públiques en el seu comportament. L'acció ràpida del personal de la discoteca i la cooperació amb la policia il·lustra els protocols de resposta a al·legacions d'agressió sexual, mentre que l'atenció mèdica proporcionada a la víctima subratlla la importància del suport a individus en situacions d'abús.

La condemna d'Alves té implicacions legals i socials, contribuint al debat sobre la seguretat en espais d'oci nocturn i la conducta acceptable, especialment d'individus de perfil alt. Aquest cas serveix per estudiar la dinàmica existent entre la llei, els drets de les víctimes i la responsabilitat personal en incidents d'agressió sexual.

Qüestions Processals:

Judici Paral·lel i Presumpció d'Innocència: S'accentua que, tot i que els procediments penals contra figures públiques poden generar un gran interès mediàtic, això no ha d'afectar el procés judicial en si mateix. El tribunal reconeix la influència mediàtica però argumenta que aquesta no ha tingut un impacte directe en el procés, mantenint la presumpció d'innocència fins que es demostrï el contrari.

Imparcialitat del Jutge: La defensa va argumentar que el jutge instructor va perdre la seva imparcialitat durant la investigació. No obstant això, el tribunal conclou que no hi va haver tal pèrdua d'imparcialitat, destacant que la imparcialitat del jutge és fonamental per a un procés just i que no es va demostrar cap prejudici que afectés negativament la defensa d'Alves.

Relació entre els Escrits d'Acusació i l'Auto de Procediment Abreviat: El tribunal analitza si els escrits de l'acusació van excedir els fets establerts en l'auto de processament. Conclou que no hi va haver excessos i que els escrits es van mantenir dins del marc establert pel jutge instructor. Això és crucial, ja que assegura que l'acusació no presenti càrrecs sorpresa que no hagin estat investigats prèviament.

Mesures de Protecció per a la Denunciant: El tribunal va adoptar diverses mesures per protegir la denunciante, incloent la realització de la vista a porta tancada i la distorsió de la seva veu i imatge. Aquestes mesures busquen equilibrar el principi de publicitat del judici amb la protecció de la intimitat i els drets de la víctima, evitant la seva victimització secundària.

Avaluació de la Prova:

L'avaluació de la prova en el cas de Dani Alves es centra principalment en la declaració de la víctima, ateses la naturalesa dels delictes contra la llibertat sexual, on el consentiment juga un paper crucial. El tribunal aclareix que la simple presentació d'una denúncia no confirma automàticament la veracitat dels fets denunciats. Tot i que no existeixi una presumpció de veracitat per a la víctima, les acusacions han de provar la comissió del delicte, sense que la declaració de la víctima prevalgui automàticament sobre la de l'acusada.

El tribunal es basa en la lliure valoració i apreciació de la prova, permetent una convicció plena basada en qualsevol mitjà probatori presentat, sempre que es respectin els principis processals i la valoració s'expliqui de manera motivada. En aquest cas, es va valorar positivament la declaració de la víctima durant el judici, juntament amb altres proves que corroboren el seu relat, trobant coherència i persistència en el seu testimoni al llarg de la instrucció i el ple, sense contradiccions rellevants que minessin la seva credibilitat.

Es va analitzar la credibilitat subjectiva i objectiva del testimoni de la víctima, sense trobar motius espuris que poguessin haver influït en la seva declaració. Es va concloure que la denúncia li comportaria més problemes que beneficis, descartant així qualsevol ànim de perjudicar l'acusada per raons ilegítimes. A més, es va observar que la víctima no tenia un interès econòmic directe en el cas, ja que va rebutjar una oferta de compensació monetària per part de la defensa abans del judici.

L'anàlisi detallat de la situació prèvia al suposat delictes, els esdeveniments ocorreguts durant l'incident i el succeït després, recolzen l'avaluació de la prova. Les declaracions dels testimonis i el comportament observat en les càmeres de seguretat proporcionen un context que recolza la narrativa de la víctima. L'avaluació de la conducta i les declaracions tant de la víctima com dels testimonis per part del tribunal van portar a la conclusió que la versió dels fets presentada per la denunciante era creïble i recolzada per evidències addicionals.

Finalment, la sentència reflecteix una cuidadosa consideració de totes les proves presentades, destacant la importància d'un judici just i una valoració objectiva de les declaracions i proves. Es destaca la necessitat d'un anàlisi rigorós en casos on les declaracions personals són fonamentals per a la decisió final. En aquest context, el tribunal va arribar a la conclusió que les proves eren suficients per sostenir la condemna d'Alves per agressió sexual, basant-se en la coherència, la credibilitat del testimoni de la víctima i el suport d'altres proves presentades durant el judici.

Culpabilitat i Sentència

El tribunal condemna l'esportista a 4 anys i sis mesos de presó, basant la seva decisió en un conjunt de proves que, segons la resolució, demostren la comissió del delictes sota circumstàncies especialment agreujades per la manca de consentiment i l'ús de violència.

La sentència destaca diversos punts clau en la seva fonamentació. Primer, ressalta la importància del consentiment en les relacions sexuals, subratllant que aquest ha de ser explícit, continu i específic per a cada acte sexual. El tribunal resol que l'absència de consentiment es veu clarament en el comportament de l'acusat, qui, segons els fets provats, va utilitzar la violència per sotmetre la voluntat de la víctima, contradient qualsevol suposició de consentiment tàcit.

A més, el tribunal valora significativament el testimoni de la víctima, que ha estat considerat coherent, persistent i creïble al llarg de tot el procés judicial, des de la fase d'instrucció fins al judici oral. Aquest testimoni, reforçat per proves perifèriques com les lesions físiques sofertes per la víctima i el seu comportament postincident, proporciona una base sòlida pel veredicte.

El tribunal també assenjala que, per a l'existència d'una agressió sexual, no és necessària la presència de lesions físiques addicionals ni una oposició heroica per part de la víctima. Aquest aclariment és crucial, ja que desmunta qualsevol argument que intenti minimitzar la gravetat del delictes basant-se en la falta de resistència física o lesions greus. El fet que la víctima presentés lesions

al genoll és indicatiu, segons el tribunal, de la violència emprada per l'acusat per dur a terme l'agressió.

Un altre aspecte rellevant és la consideració del tribunal sobre la reparació del dany. Tot i que Alves va dipositar una indemnització des de la fase inicial, la qual cosa es reconeix com a atenuant, això no eximeix l'acusat de les conseqüències penals dels seus actes. La quantitat dipositada, 150.000 euros, destinada a compensar el dany moral i les lesions de la víctima, reflecteix la gravetat del delictes i la necessitat d'una reparació significativa.

Finalment, les mesures addicionals imposades pel tribunal, com la llibertat vigilada posterior a la pena de presó, la prohibició d'acostar-se o comunicar-se amb la víctima, i la inhabilitació especial, són indicatives de la serietat amb què s'ha tractat el cas i la intenció de protegir la víctima i la societat de possibles futurs delictes.

Crítica de la Sentència:

La sentència del cas de Dani Alves presenta notables incongruències, especialment pel que fa a l'aplicació de l'atenuant per reparació del dany. La defensa d'Alves va argumentar que l'entrega anticipada de 150.000 euros a la víctima demostrava la seva voluntat de reparació, una suma que el tribunal va acceptar com a atenuant, reduint la severitat de la pena. No obstant això, aquesta decisió judicial és qüestionable ja que l'import va ser consignat després de la imposició judicial com a fiança, la qual cosa posa en dubte la espontaneïtat de la voluntat reparadora d'Alves.

A més, la magnitud de la suma entregada es va considerar un esforç significatiu per part de l'acusat, ignorant el fet que, en comparació amb el seu patrimoni, aquesta quantitat representa una fracció mínima, la qual cosa suggereix un tractament desigual davant de la llei basat en la capacitat econòmica. Això introdueix un perjudici de classe en l'aplicació de la justícia, beneficiant desproporcionadament a individus de major riquesa.

Una altra àrea de discrepància es troba en la manca de coherència entre la gravetat dels actes provats i la pena imposada. Tot i reconèixer el trauma i les lesions sofertes per la víctima, la cort va optar per la pena mínima possible dins del barem establert, la qual cosa sembla minimitzar la gravetat de la violència sexual i les seves conseqüències a llarg termini per a la víctima. A més, la sentència no reflecteix adequadament l'impacte psicològic i emocional en la víctima, ni la gravetat de la violència exercida.

Finalment, la sentència mostra una aparent contradicció entre l'avaluació de la credibilitat de la víctima, que ha estat considerada alta, i la decisió d'aplicar la pena mínima, la qual cosa pot transmetre un missatge preocupant sobre la serietat amb què es tracten els delictes sexuals en el sistema judicial. L'aparent incongruència entre el reconeixement del dany sofert per la víctima i l'aplicació de l'atenuant de reparació del dany, sense una reflexió profunda sobre la genuïna voluntat de reparar el dany causat, planteja serioses qüestions sobre la justícia i equitat del veredictes.

Fallida del Sistema:

El cas de Dani Alves ha posat de relleu profundes deficiències en el sistema judicial que afecten no només a la víctima en aquest cas, sinó també a la percepció i tractament de les víctimes de violència sexual en general, particularment a les dones.

La sentència imposada a Alves, de quatre anys i mig, representa el mínim dins de l'espectre penal per a delictes d'agressió sexual a Espanya. Això ha portat a qüestionar el missatge que el sistema judicial envia a les víctimes que s'atreveixen a denunciar aquests crims. La víctima, que va patir una violació traumàtica, es va enfrontar al sistema amb l'esperança d'obtenir justícia; no obstant això, el resultat del judici pot percebre's com una desvalorització de la seva experiència i sofriment. Tot i la credibilitat concebuda al seu testimoni i les proves que corroboraven l'agressió, la condemna mínima suggereix una falta de reconeixement ple cap a la gravetat dels fets i les conseqüències permanents que aquests successos generen en les víctimes.

Aquesta percepció de desemparament i manca de protecció es magnifica al considerar la influència que casos de gran perfil com aquest tenen a la societat. El temor a no ser preses seriosament, a la revictimització durant el procés judicial i a les represàlies poden dissuadir a altres dones a l'hora de denunciar agressions sexuals. Si el resultat percebut d'un procés tan públic és una sanció que sembla no correspondre a la gravetat del delictes, llavors el sistema està fallant no només a una dona, sinó a totes.

L'aplicació de l'atenuant de reparació del dany per part del tribunal, basada en la quantitat econòmica entregada per Alves abans de la sentència, introdueix un precedent preocupant. Suggereix que la capacitat econòmica d'un acusat pot influir en la percepció de la seva voluntat d'indemnitzar el dany causat, sense considerar adequadament l'autenticitat d'aquella intenció o l'impacte real de la indemnització en la recuperació de la víctima. Aquest enfocament pot interpretar-se com un sistema que beneficia els més adinerats, distorsionant el concepte de justícia equitativa i minant la confiança en la imparcialitat judicial.

A més, la sentència reflecteix un desfasament entre l'evolució de la societat i les lleis en matèria de consentiment i agressió sexual. Tot i que la reforma legal coneguda com a "només sí és sí" busca recalibrar aquest equilibri, la pràctica judicial, com es veu en aquest cas, pot no estar totalment alineada amb els principis de la reforma. Això revela una desconexió entre la intenció legislativa de protegir i empoderar les víctimes d'agressions sexuals i l'aplicació real d'aquestes lleis als tribunals.

La sentència també posa de manifest la necessitat d'una formació judicial més profunda en temes de gènere i violència sexual. La falta d'una sentència que reflecteixi la gravetat dels fets i el trauma de la víctima suggereix que encara queda feina per fer per garantir que els jutges entenguin completament les dinàmiques de poder, la coerció i l'impacte psicològic de la violència sexual.

Finalment, el fracàs del sistema en aquest cas no és només un greuge cap a una dona, sinó cap a totes les dones que han patit o podrien patir violència sexual. La sentència envia un missatge descoratjador sobre el valor que el sistema judicial assigna a la seguretat i dignitat de les dones. Per corregir aquest fracàs, és fonamental que hi hagi un esforç conjunt per revisar i reformar les

pràctiques judicials, assegurant que les sentències reflecteixin la serietat dels delictes d'agressió sexual i que es protegeixin i respectin els drets de les víctimes al llarg de tot el procés judicial.

El cas de Dani Alves, per tant, ha de servir com a crida a l'acció per millorar el sistema judicial i reafirmar el compromís de la societat amb la justícia i la igualtat per a les dones, assegurant que la valentia de fer un pas endavant i denunciar no sigui en va i que es tradueixi en una justícia real i efectiva.

Relació amb el Dret Internacional:

La vinculació del cas de Dani Alves amb el marc legal internacional i les decisions d'organismes de l'ONU es pot il·lustrar encara més si considerem les observacions generals i les recomanacions específiques fetes pel Comitè de la CEDAW i altres mecanismes rellevants de l'ONU en casos similars. Per exemple, el Comitè de la CEDAW ha emès diverses observacions generals que es relacionen amb la violència contra les dones i els drets de les víctimes, com ara l'Observació General núm. 35 sobre la violència de gènere contra les dones, actualitzant la Recomanació General núm. 19. En aquesta, el Comitè defineix la violència contra les dones com una forma de discriminació que impedeix seriosament la capacitat de les dones per gaudir de drets i llibertats en igualtat amb els homes.

A més, el Comitè ha revisat periòdicament informes dels Estats parts sobre les mesures adoptades per complir amb les seves obligacions en virtut de la CEDAW. En aquestes revisions, ha fet recomanacions específiques als països per millorar la seva legislació i pràctiques judicials en relació amb la violència sexual. Tot i que cada recomanació és específica per a un país, els principis subjacents són universalment aplicables i recalquen la necessitat d'una legislació adequada, procediments judicials justos i sensibles al gènere, i mesures de protecció per a les víctimes.

Un cas rellevant examinat per un cos de l'ONU és la decisió de 2018 del Comitè de Drets Humans (Ángela González Carreño contra Espanya), que va abordar la manca de protecció eficaç d'una dona i la seva filla davant de la violència domèstica. Tot i que el context és diferent, el cas subratlla la responsabilitat de l'Estat d'actuar amb la deguda diligència per prevenir i respondre a la violència contra les dones, una norma que s'estén a casos d'agressió sexual.

En l'àmbit internacional, també podem referir-nos a la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), que, tot i no ser un òrgan de l'ONU, ha influït significativament en la interpretació dels drets humans a Europa. Casos com M.C. contra Bulgària han establert que la falta de consentiment ha de ser el criteri central per determinar l'existència de violació i que els Estats tenen una obligació positiva d'investigar eficaçment els casos de violència sexual.

Aquests exemples demostren com els principis i recomanacions dels organismes internacionals i la jurisprudència rellevant podrien aplicar-se a l'anàlisi de casos nacionals com el de Dani Alves. Reflexen la necessitat de que els sistemes judicials respectin i apliquin les normes internacionals, que assegurin la protecció dels drets de les dones i la provisió de recursos efectius en casos de violència sexual.

Bibliografia:

Vox Media. "Els pobles indígenes són els guardians de la natura". Vox, 1 de setembre de 2021, <https://www.vox.com/22518592/indigenous-people-serve-nature-icca>.

Brockington, Dan, i David Wilkie. "Conservació i Refugiats: Un Problema Global." Conservation and Society, vol. 6, no. 1, 2008, pp. 1-10. Universitat Estatal de Minnesota, https://web.mnstate.edu/robertsb/307/Articles/Conservation_Refugees_Intro.pdf.

Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient. "Els pobles indígenes i la natura: una tradició de conservació". PNUMA, 14 de desembre de 2020, <https://www.unep.org/news-and-stories/story/indigenous-people-and-nature-tradition-conservation>.

Levy, Elizabeth. "Equilibrant la protecció del medi ambient amb els drets indígenes". International Law News, vol. 51, no. 4, 2022, https://www.americanbar.org/groups/international_law/publications/international_law_news/2022/fall/balancing-environmental-protection-with-indigenous-rights/.

Escola d'Entorn i Estudis Forestals de Yale. "Protegint els drets dels refugiats climàtics: escoltant les veus indígenes i garantint la justícia". Escola d'Entorn i Estudis Forestals de Yale, 12 de juny de 2020, <https://environment.yale.edu/news/article/protecting-rights-climate-refugees-listening-indigenous-voices-and-ensuring-just>.

Organització Internacional per a les Migracions. "Migració ambiental i pobles indígenes: què està en joc". Medium, 28 de setembre de 2018, <https://medium.com/@UNmigration/environmental-migration-and-indigenous-peoples-what-is-at-stake-edb077c028b7>.

Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats. "El coneixement dels pobles indígenes i l'adaptació al canvi climàtic". ACNUR, <https://www.unhcr.org/media/indigenous-peoples-knowledge-and-climate-adaptation>.

Climate Refugees. "Pobles Indígenes". Climate Refugees, <https://www.climate-refugees.org/spotlight/tag/Indigenous+Peoples>.

Publicat per

Amb el suport de

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors